NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ 1RO 1708 MỖI SỐ 0$02 NGÀY THỨ HAI 27 NOVEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	A NHÀ								
Một năm..	6$00	6$90	6$30	6$36	6$36	6$60	6$60	9$00	
Các tỉnh lỵ									
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	8.00	9.00	»		
Sáu tháng..	3.00	3.50	3.20	3.20	3.20	3.30	4.50		
Ba tháng..	1.50	1.75	1.60	1.60	1.60	1.65	2.25		
Một tháng..	0.50	0.60	0.55	0.55	0.55	0.60	0.75		

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Textes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 148

ANNONCES
Dépassant plus ou moins de 3 lignes au compteur de hauteur, par 0.05 de ligne
Une seule insertion . . . 0$50 la ligne
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0$50 la ligne
Réclames dans la 3e page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants

CÁI NẠN Ô-TÔ

Trong những sự rủi ro về xe cộ, thì đứt dội nhất là cái nạn xe ô-tô. Không mấy ngày không thấy nói đến việc ô-tô hại người, chỗ này nói có người bị ô tô đè phải chết tươi, chỗ kia nói có người bị ô-tô lụng phải mà thành tàn tật. Mỗi khi xảy ra những sự rủi ro như thế, dư-luận ồn-ào lên độ một vài hôm, đến lúc các nhà có quyền trừng phạt tra xét ra thì trong mười lần xảy ra sự rủi ro, đến tám chín lần thấy kết luận là tại người bị nạn. Khi nói tại người bị nạn điếc không nghe thấy tiếng còi, khi nói tại người bị nạn vô ý rẽ ngang đường khi xe đương chạy, lại cũng có khi nói tại người bị nạn bực mình về nỗi no đường kia, muốn quyện thân cho rành. nhưng vì chưng tiếc tiền mua chén thuốc độc, hoặc đoạn dây thừng, bèn đem thân hiến trước miệng xe để nhờ cái xe hóa đi cho được siêu sinh tịnh độ. Chung quy cái nạn phần nhiều chỉ lỗi hỏi người bị nạn, chứ người cầm máy không mấy khi làm nên tội gì.

Nhưng, ta thử lấy bình tĩnh mà xét, liệu chừng có phải chỉ bởi người bị nạn ngu dại mà cái nạn hay sinh ra như thế không? Câu hỏi ấy trả lời cũng khó đáp lắm. Nói rằng lỗi tại người bị nạn cả, thì sao khỏi nỗi bất công, mà nói rằng lỗi tại người cầm máy cả, thì sao khỏi không thiên lệch. Song dù vậy mặc lòng, trước nhất ta cũng xin thú thật rằng người mình — nhất là người nhà-quê, — lắm khi tránh xe cũng còn ngờ-nghệch lắm thật. Chính tôi đây cũng đã được trông thấy nhiều người tránh xe một cách rất kỳ quặc, đại khái như đương đi ở về đường bên tay trái, mà nghe thấy tiếng còi ô-tô ở đằng sau tới nơi, giá thử họ cứ nghiễm nhiên mà đi thẳng, thì xe ô-tô cũng không dụng chạm đến. nhưng họ lại vội-vàng chạy tạt sang bên tay phải mà đi, hình như họ tưởng rằng lệ tránh xe là tất phải đứng ở bên tay phải, nên bất kỳ đứng ở đâu cũng phải chạy sang bên tay phải mới là đúng phép. Lại có người đương đi ở giữa đường, mà nghe thấy tiếng còi ô-tô ở đằng sau chạy đến, giá thử họ cứ sẽ tránh về bên cạnh đường mà đi, thì cũng chẳng việc gì cả, nhưng họ lại cầm đầu cắm cổ mà chạy, cho đến chỗ vệ đường có nơi rộng rãi, rồi mới đứng lại mà nom, bắt đồ lắm khi chạy tắt-tả như thế, nhỡ trượt chân ngã xuống, thì là xe đè phải mất mạng tại. Cho nên những lúc tránh xe như thế, mà xảy ra sự rủi ro, thì tội cũng xin chịu rằng lỗi tại người đi đường thật.

Nhưng ngoài những khi như đã nói trên này, lại còn biết bao nhiêu khi, không phải là hãm-hiếc, chỉ bởi người cầm máy coi rẻ tính mạng người ta mà sinh ra những sự rủi ro ghê gớm nữa. Chẳng nói chi những khi vì người cầm máy ngông cuồng, đi đường đông người mà cứ phóng xe chạy vong-mạng, hay những chỗ qua ngã ba ngã bảy, không chịu bảo hiệu trước cho người ta biết, vân vân. Những khi ấy mà có xảy ra tai-ương gì thì cái tội ở người cầm máy còn chối sao được nữa? Nhưng ngoài những lúc này lại còn biết bao nhiêu khi, còi hiệu có hẳn hoi, xe chạy vừa phải hẳn-hoi, mà xảy ra việc rủi ro, cái tội cũng nguyên bởi ở người cầm máy. Tôi còn nhớ một việc rủi ro xảy ra như sau này, thì quả thị lỗi tại người cầm máy thực: Hôm ấy giời mưa phùn, con đường hẹp mà trơn, bên đường có hai bà lão vừa đi vừa nói chuyện, một người đi trước một người đi sau. Bỗng chốc ở đằng sau có một cái xe ô-tô đi đến, người lúc xe ở đằng xa đường vắng nên cũng không vạn, mà cái xe ấy đi êm lắm, nên chỉ còn cách chế hai bà lão đi độ một thước nữa mà hai bà lão vẫn không biết. Giá thử lúc bấy giờ xe cứ lẳng lặng mà đi thẳng, thì chắc cũng chẳng can gì, dè đâu lúc xe đã sắm sập tới nơi, người vận máy mới bóp còi ra hiệu, hai bà lão giật mình hoảng vía, ù té chạy để tránh xe. Người vận máy cũng vội vàng lái xe để tránh người, thành thử tránh nhau lung tung, mà đường lại trơn và chật hẹp, nên hai bà lão cùng ngã, còn xe cũng đâm bổ xuống đám ruộng lấy, may sao không ai việc gì cả.

Xét một việc ấy có phải chỉ vì người cầm máy không biết lượng mà xuýt nữa hại mấy mạng người không? Ôi! cầm máy xe ô-tô không phải là một việc bỡ ai cũng làm được. Người tọm bạo quá cũng không được, mà người nhút nhát quá cũng không xong. Chỉ người nào có biết suy tính, có nhanh trí-khôn, có lòng thận trọng lắm, mới đỡ rẩy ra những sự tai ương được. Vả, ở những xứ hậu tiến như xứ ta, những xe cộ nhanh chóng lại dễ sinh ra nguy hiểm lắm. Phần bởi đường sá nhiều nơi còn chật hẹp cong queo, xe cộ đi nhanh lắm rất dễ sinh ra sự nguy hiểm. Phần bởi người mình tránh xe còn nhiều người rất ngờ-nghệch, như tôi đã nói trên kia, đó cũng lại là một điều rất trở ngại cho sự dùng các cơ-khí tối tân ấy. Nguyên những xe cộ nhanh chóng đối với xứ mình là một đồ dùng rất mới, dân thôn-ổ mình đã mấy người hiểu rạ làm sao, mà bảo biết tránh xe cho phải đường phải lối. Xưa nay người nhà quê mình quen ở nơi thôn ổ, đường sá cả ngày không có một cái xe, đi đường thạ hồ muốn ngang muốn dọc tùy ý, không có điều gì là phải để tâm. Họa hoằn mới có quan quân trấy qua trong tổng trong làng, thì người đi đường mới phải tránh phải dẹp, nhưng những khi ấy đã có bao nhiêu người tiến hô hậu thét để dẹp đường trước đến khi nào xảy ra tai vạ gì được! Ấy người mình đương quen một cái cách sinh hoạt êm đềm thũng thỉnh như vậy, mà nay bỗng nảy ra một thứ xe chạy nhanh như gió như bão, thét đứt như hổ như beo, nghe thấy tiếng còi luồng đã nát đởm kinh hồn, cuống chân chôn dạ, thì còn trí khôn đâu, mà biết tránh sao cho phải đường. Đó toàn là những lẽ làm cho cái nghề vận máy ô-tô ở xứ ta lại càng khó lắm. Cái nghề đã khó như thế, mà bọn *sốp phơ* của mình lại không mấy người xứng với nghề, nên những sự tai hại lại càng dễ xảy ra lắm. Thật thế, cứ như ngày nay muốn sung cái chức *sốp phơ* ở xứ mình, công phu thực không mất mấy chút. Bất kỳ người cần thận hay không, miễn là đi bối phụ cái xe nào độ ít ngày, hễ cứ cầm nổi cái máy, liền xuống được mấy vòng, ấy thế là đủ tư-cách kỷ bổ *sốp phơ* được rồi vậy. Ôi! như thế trách nào chẳng dấy rẫy những hạng *sốp phơ* vô lương tâm. Huống hồ xưa nay mỗi khi xảy ra sự rủi ro, thì các nhà có quyền truy cáo, thường cho rằng sự đã đi nhiên, trừng phạt kẻ ngờ sát cũng chẳng cứu lại được kẻ đã bị sát, nên thường đem lòng nhân từ mà khoan dung cho họ, vì vậy họ lại càng lấy làm khinh thường nhân mạng lắm. Lại vì người mình cũng không hay dở dói, gặp phải sự rủi ro thiệt thòi cũng không hay yêu cầu bồi thường, nên các chủ xe cũng không buồn để tâm giữ gìn người *sốp phơ* của mình nữa, vì vậy mà cái nạn càng được thể mà dữ dội.

Vẽ việc đào tạo lấy người *sốp-phơ* có tư cách, thì mới đây trường Bách-nghệ cũng đã mở đến, và đã có lấy học trò để dạy riêng nghề ấy, đó cũng là một việc đáng mừng, song trường từ nay các hội-đồng phát bằng *sốp phơ* cũng nên nghiêm thêm mới phải. Còn như việc trừng phạt những kẻ *sốp-phơ* hại người, giá thử các nhà có quyền trừng-trị nghiêm khắc hơn xưa rày một chút, thì tưởng cũng có cơ giảm được cái nạn ô-tô rất tai hại ngày nay vậy.

LUẬN

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 25 Novembre 1922

Cái quyền trừng-trị của đàn bà Đại-pháp tại các phòng Thương-mại

Nguyên-lão nghị-viện đã quyết nghĩ cho đàn bà được ứng cử các phòng Thương-mại.

Cuộc giảng-hòa Đông-Âu

Buổi sáng hôm thứ năm ban phụ coi về việc Ấn-định miền trung-lập ở dọc đường *cương*-giới đông-bộ đất Thrace, và việc mở cửa cho nước Bảo-thống ra với bể Égée đã soạn xong bản tờ trình để buổi chiều đệ trình liền ban coi về việc địa-hạt và binh-vụ.

Việc nước Irelande

Đêm vừa qua đảng Cộng-hòa đến đánh trại lính Dublin. Có tin rằng nay mai sẽ xử tử viên tây-tướng của M. de Valéra tên là Erskine.

Quan Clémenceau tại Hoa-kỳ

Ở Boston đám-rợ lại hoan-nghênh quan Clémenceau hơn là ở New-York. Quan Toàn-quyền về viên-chức trường có nghênh-tiếp ngài một cái cờ nhỏ thêu một con hà bằng chỉ vàng.

Việc ở Đông-Âu

M. Stamboulisky có bộ *cáo* rằng nước Bảo không có dự vào cuộc Tiền-đồng-minh.

Lễ kỷ-niệm bách chu niên ông Pasteur

Các thành phố lớn, và các hội khoa-học ở Hà-lan sẽ làm lễ kỷ-niệm bách-chu-niên ông Pasteur. Bác-sĩ Calmette, là phó-chủ nhiệm viện Pasteur ở Paris sẽ diễn thuyết ngày 25 Novembre ở Amsterdam ; ngày 26 Novembre ở Rotterdam ; ngày 27 Novembre, ở Leyde, và ngày 28 Novembre ở Utrecht.

Ở Amsterdam, ngày 25 Novembre, nhiều giáo-sư Hà-lan sẽ diễn thuyết.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Thổ-hoàng Abdul Nedjid có bá-cáo với viên phóng-sự nhà báo *Le Temps* rằng : Tôi là một người bạn của nước Pháp. Tôi sẽ hết sức bồi đắp cái dây liên-lạc cho nước Pháp và nước Thổ được thêm bền chặt.

Ngày 23 Novembre đã làm lễ đăng cực Thổ hoàng.

Thị-giá quốc-trái : 3 °/. 59.20. — 4 /. 1918. 62.95. — 5°/. 1915 1916. 76. — 5°/ 1920 87.40. — 4°/ 1920 91.67.

Bordeaux, ngày 26 Novembre 1922

Quan đại-sứ mới nước Ý

Ngày hôm thứ bảy quan thủ-tướng Poincaré đã tiếp nam-tước Avezzana, là đại-sứ nước Ý.

Phi-cơ không có hoa-tiêu

MM. Demarsay, Bouche và Percheron đã thí-nghiệm việc dùng luồng điện vô-tuyến mà dẫn đường cho phi-cơ. Trong cuộc thí-nghiệm ấy, một phi-cơ hai cánh hiệu Voisin động-cơ khỏe hai trăm mã-lực không có ai ngồi ở trên mà tự-nhiên bay lượn trong đám sương mù ở trên đồng bằng Etampes. Người cứ ngồi ở trong phòng giấy viên kỹ-sư ở dưới đất mà khiến cho phi-cơ lượn ở trên, không rời lại đỗ xuống một cách rất là hoàn-toàn.

Cuộc giảng hòa Đông-Âu

Về việc đường cương-giới nước Thổ-nhĩ-kỳ tại Âu-châu, thì các đại-biểu của nước Thổ và của cuộc Tiền-đồng-minh hai bên vẫn giữ như cái ý-kiến đã bày tỏ trước đây.

Buổi chiều các phái-viên có hẹn về cái vấn đề các đảo ở trong bể Egée.

Quan Clémenceau tại Hoa-kỳ

Về việc đường cương-giới nước Thổ-nhĩ-kỳ tại Âu-châu, thì các đại-biểu của nước Thổ và của cuộc Tiền-đồng-minh hai bên vẫn giữ như cái ý-kiến đã bày tỏ trước đây.

Buổi chiều các phái-viên có hẹn về cái vấn đề các đảo ở trong bể Egée.

Quan Clémenceau tại Hoa-kỳ

Khi tới Boston, quan Clémenceau có đặt một vòng hoa ở trên phần mộ ông Robert Bacon. Ngài có diễn thuyết. 56 người đến nghe có tới 2000 người. Trước khi ngài diễn thuyết có quan Toàn-quyền Cox giới thiệu ngài với các tọa.

Việc nước Ký-lợp

Nghe đâu tòa Nội-các Kroildas đã từ chức.

Thị-giá quốc-trái : 3°/. 59.75. — 4°/. 1918 62.92 — 5°/. 1915 — 1916 76.20 5°/. 1920 87.40 — 6°/. 1920 91.25.

VĂN UYỂN

Đem ơn lấm thù

Tôi nghe miệng thế họ đều vang :
Hai bác đưa nhau đến cửa quan ;
Chẳng nghĩ ăn-tình khi nỗi khổ,
Ra gì cưu-thích phải thì gan.
Hoa kia trót để cho người hái,
Bướm nọ ham chi chốt nhị nhàn.
Rủ đã biết thân chưa, các bác !
Thế là hết nói chuyện khôn ngoan !

Đồng dộ lữ-lời

Trần trọc đêm đông ngồi vấn vơ,
Đường kia nỗi nọ rối tơ tơ ;
Trông về quê quán sương che khắp,
Ngẫm lại mơ-màng tuyết phủ mờ.
Nhận yếu đời thay chừng mấy độ ?
Trên mai sum-họp biết bao giờ ?
Nhìn tay bỗng nghe sương sa-sả ?
Chỉ thấy giọng vượn bóng lập-lờ.

Hồng-liên Phạm-tuấn-Tài

Xem giảng

(Học-sinh)

Bỗ ai lên được đến giảng-giường ?
Giết tớ chẳng lên hội I-Băng.
Nghe nói thường giới không có lệ,
Có sao cuội đến cũng phi thăng ?
Khách trần gửi lấy đôi thanh-nhàn,
Chị nguyệt xe cho vợi xích-thằng.
Rồi cứ gõ đa người tự bóng,
Trông nhau mà hát một câu rằng :

Giảng kia có thấu cho người,
Cũng ta ghi tạc một lời thầy-chang.
Xin chớ phụ lòng.

Lâm-tĩnh-Thể.

Tự do diễn đàn

Ông thầy cần xét mình và giáo dục minh

Một nhà sư-phạm đời nay nói rằng : « Ông thầy có hai điều phải xét đến là xét học-trò và xét mình, lại có hai mục-đích phải noi cho tới là cái giáo-dục học-trò và cái giáo-dục mình. » Mới nghe lời nói ấy ai chẳng tưởng rằng nói thế là chẳng muốn cho thêm việc cho ông thầy ư. Xét học-trò và giáo-dục học-trò chưa khó nhọc hay sao mà ông thầy còn phải xét mình và giáo-dục mình nữa. Nhưng nghĩ cho kỹ thì lời nói ấy rất là có lẽ. Xét học-trò cho biết học-trò mà dạy để là việc cần thế đã đành rồi, nhưng trước hết ông thầy phải biết mình và giáo-dục lấy mình đã. Sao vậy ? Bởi có xét mình thì mới biết mình, có biết mình thì mới biết tu thân và có biết tu thân thì mới tiến đức được.

Vậy đã làm người có nhân-cách thì ai là chẳng cần phải xét mình, huống chi là ông thầy là cái gương của học-trò lại chẳng cần xét mình lắm hay sao. Vả ông thầy xét mình và biết mình tất là biết cái bản tính con người ta, mà biết cái bản tính con người ta tất là biết học-trò mình vậy.

Sự biết học-trò thật là một sự tối cần trong việc giáo-dục, vì có biết học-trò thì mới biết khai hóa những cái khiếu chất hay của nó mà sửa đổi những tính nết xấu của nó đi.

Ông thầy xét mình và tự giáo-dục lấy mình thế nào ?

Ông thầy xét mình tất là xem cách mình ngôn-ngữ cử-chỉ có hợp lẽ không, có hết bồn-phận không, có đáng khen không hay là đáng chê để tùy đấy mà sửa đổi. Vậy mỗi một khi hết công việc hàng ngày, ông thầy thử nghĩ xem những công việc làm ngày hôm ấy thế nào, cách thức dạy có hợp phương-pháp, có tận tâm khổng, đối với học-trò có điều gì là nóng nảy hay nhu-nhược quá không, có điều gì công bằng hay là tư tối không. Ông thầy chịu ngày nào cũng « vấn-tâm » như thế thì dần dần tự biết những điều dở để mà giữ mình, những điều hay để mà noi theo cho mỗi một ngày một thiện nghệ, cho đáng với cái chức-phận của mình.

Trước khi đi dạy trẻ ông thầy đã có học-thức, có giáo-dục, vậy còn làm gì phải giáo-dục nữa ? Phải biết rằng cái giáo-dục chưa biết bao giờ đã là đủ. Biết bao nhiêu người đã có tuổi, mà vẫn tập thể-thao, vẫn thể-dục cho đến lúc già, thân thể vẫn được tráng kiện, biết bao nhiêu người đã có danh phận mà vẫn đọc sách, vẫn học, vẫn *tri-dục* để gìn-giữ khiến nảy, mở mang khiếu kia cho tinh thần càng ngày càng sáng láng, không để mỗi tuổi già mà quẩn như lúc hài-nhi. Về phương-diện *đức-dục* thì lại càng rõ ràng người ta cần phải giáo-dục suốt đời. Cái chân-lý ấy ông thầy phải cần biết hơn cả mọi người. Còn đi dạy trẻ và cả đến khi thôi dạy trẻ, thì ông thầy còn phải lưu tâm đến thể-dục, *tri-dục* và *đức-dục* của mình. Bao giờ ông thầy cũng cần giữ mình cho thân thể khỏe mạnh, thần trí tỉnh anh, cái đức của mình đáng trọng. Ba đường ấy mà kém đường nào, ấy là có ảnh hưởng ngay đến sự giáo-dục của trẻ mà ông thầy không phải là một nhà giáo dục có phẩm giá để cho người ta kính phục nữa.

Xem như thế thì nói rằng : « Ông thầy cần phải xét mình và giáo - dục lấy mình » là rất phải vậy.

Phạm-văn-Thư.

Dư luận Nam-kỳ

Người đời với đồng tiền

Đồng tiền ! Ai còn lạ gì đồng tiền ! có tiền mua tiên cũng được mà hết tiền rồi tráng-sĩ cũng nằm co. Vậy đồng tiền đối với đời thật là cần yếu lắm, không một lúc nào mà đời không nhờ đến đồng tiền, giá như trên thế-giới mà có một ngày nào hết tiền ngang đi, thời ngày ấy thật là ngày thế-lưỡng thâm-đọa quả. các công-xưởng không còn thấy thấy thợ lui tới nữa, các nhe-mênh không còn thấy quan chức ra vào nữa, mà thiện phương trợ lại cũng đều phải ngưng trệ lại hết, đường ấy đã biết cái thế-lực đồng tiền, thật là mạnh-mẽ thay !

Hằng ngày ta được mục kích lắm chuyện đó đang, nào là vợ bỏ chồng, con nghịch cha, nào là anh em bất hòa bán mất tình tin, tuy biết bỏi nhiều cớ, nhưng cái cớ xô-đẩy nhau, ganh ghét nhau về đồng tiền đó là bạc lại chiếm một phần khá to. Ấy vậy đồng tiền hẳn cũng có tội to lắm chớ ! Cái đó chưa biết. Này ta cần xét : kia trong gia-đình, luân-thường đạo-nghĩa, đạo-nghĩa suy-vi, những quy-tắc thời-thượng lại không hằng xảy ra đó, cũng vì đồng tiền nó ám-muội lòng người. Mà người xã-hội lại sanh ra trộm cướp, gì gì người đọc cần, những điều phản bạn lừa thầy, tranh-sanh nhau hoặc ở trong nghề-nghiệp, hoặc ở về danh-giá mà hại nhau cho khỏ thông, cho lẫn lóc đi, thật cũng không ngoài cái chủ-nghĩa kim-tiền vậy.

Đến như nói cho rộng nữa thời thế-giới mà tranh-cạnh nhau, đánh-đuổi nhau ở trong trường sanh-kế, cái cơ mạnh thắng yếu thua, khôn sống bống thác, cho đến lòng tham-tàn bạo-ngược càng lừng-lẫy về giới-hạn, sanh ra những cuộc chiến-đấu kịch-liệt, cái thân con người mảnh-mảnh như sợi chỉ mà xông lướt ở trong giờ đạn mưa tên, làm nên những đồng phấy biển máu, ghê-gớm đến thế nào, thời cũng chỉ vì tham-lam đồng bạc trắng. Nhưng cái cơ thất-bại, để có mấy ai tìm đoán cho nhằm. Kìa như trận giặc vừa qua, người Âu-mãng vì tài tham không đầy, cố muốn lấm thêm giang-sơn võ-trụ về một tay, nên điên-rạ mới tổ-chức tích-trữ bốn năm trường, làm cho khổ-hại sanh-linh, đảo-huyện thiên-ha. Thế mà nhơn nguyên như thế, thiên lý dị-nhiên, kết cuộc rồi, công-lý thắng cường-quyền, cái bụng tham-lam vô đã kia hóa ra đồng dưng ngọ-nguậy, bao nhiêu hi-vọng đều tiêu tan đi mất như bọt xà-phòng.

Ôi ! đồng bạc kia độc-hiểm lắm thay ! xui-giục lòng người xa-hương, theo những điều vô liêm-sỉ vô, đạo-nghĩa không trần đọ-ngang trời lộng, vàng-vầy bể khơi, mà đời hóa ra một cái bàn-khâu ở bờ những nỗi thất-lợi, đắng cho người thám-mưu, thương tâm ! Như vậy đồng bạc hà lại không có tội gì với đời ư ? Chưa quyết được. Vì sao thế ? Vì rằng còn những lẽ dưới đây.

Không có đồng bạc thì người ta không làm sao sống được, cái đó thật là sự cần-thiết, tưởng ai cũng biết. Coi như đời thượng-cổ người ta chưa hay dùng tiền bạc mà mua chác những món sản dùng, thời lại đang mến nay đổi lấy với vật kia, thong

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

thể-lệ nhứt định. Như một giá tàu là một giá muối, một xấp vải là bảy cân đường vân vân, tùy theo món thời lúa muối với đường giá thế cho cái địa-vị tiền bạc ngày nay cũng vào đó. Nhưng đến sau, người ta xem chừng cách đổi ấy có nhiều nỗi bất-tiện mà vụng-về quá nên mới bày đặt ra bực thứ nầy thứ kia, lại giấy hạng nầy hạng khác.

Hiện thời sự giao-thông bốn biển đã mở rộng thế giới đi lại với nhau như người trong một nhà, thời sự đổi chác món nầy với món kia như khi trước, bật không thể ứng-dụng được nữa, vì rằng chỉ chuyên đi ngũng-ngoảng như vậy thật là bất tiện quá, lại nhằm xứ nầy dùng món nầy mà không dùng món kia mà, không dùng món nọ thời làm sao đổi chác cho nhau được.

Người ta lại còn kiếm thế cho gián tiện hơn nữa, là không phải đem bạc theo mình, mà như từ Nam-kỳ ta muốn sang Pháp hoặc du học, hoặc du-lịch thì cứ gởi tại nhà Ngân-hàng Saigon, rồi cầm chèques qua tại ngân hàng bên Pháp lãnh. Người ta lại bày cho gởi mandat tại sở giấy thép hầu hàng hóa có thể bán đi xứ nầy qua xứ kia, người gởi chắc ý có nhà giấy thép bảo lãnh, không phải mang đồng bạc đi mà e những nỗi may rủi đọc đàng người bán (theo cách lãnh hóa giao ngân) cũng tin cậy ở nhà giấy thép, dẫu rằng hàng đã gởi, bọc chưa trao, nhưng cũng nhờ giấy thép đòi hộ cho, có lo gì thất lạc.

Đời bây giờ thật có trăm phương ngàn kế làm cho đồng bạc lưu chuyển đi, mà sự lưu-chuyển càng gián tiện chừng nào thời người đời lại càng xô đẩy nhau về đồng bạc chừng ấy. Ghê thay ! (*Còn nữa*)

(A.H.B.) Q.

HÀI ĐÀM

Lấy kìm vặn răng

Có bé con ở ngoài cửa chạy vào, ghé mồm vào tai bà rồi sẽ nói rằng : bà nhà trầu ra, chẳng cần chào đã vẻ.

Bà cụ đáp : cậu mày về thì về, chớ việc gì đến bà

Hôm nọ chán ăn trầu, cậu cháu bảo : mày ăn trầu mãi thì ngày sau lấy kìm mà vặn răng.

Phiên-ngọc.

Giới thiệu sách mới

MẢNH TÌNH-CHUNG

Quyển I. — Mọc-đình-Tư — Op.20

Ôi ! « Ngày bạc tiền mòn cùng sống đục, « Đầu xanh mòn mỏi với giếi tình ».

Cái lười tình làm cạm bẫy cho người đời ; gái nhơ danh-tiết, trai trái cương thường ; lấy cái thì-giờ một khắc tiếc vàng, mà tiêu tác vào chốn phong-hoa tuyệt nguyệt ; đem cái tinh ma thiên hình vạn trạng, mà thu quái vào trong bút mực giấy nghiên ; tôi vẫn thường cho tiểu-thuyết ái tình là có hại. Vì lại xã hội ta ngày nay, sách học chưa đủ, ta nên làm sách giáo-khoa ; phong hóa đương suy, ta nên làm sách luân-lý ; dịch sách khoa-học, có tỷ-lệ vào nông-công ; dịch sách doanh-thương để bổ-cấp cho kinh-tế ; đó toàn là chuyện phải làng văn. Vậy sao các nhà văn-sĩ ta không làm, lại chăm chăm mà soạn thuật tiểu thuyết. Soạn thuật tiểu-thuyết đã là quá, huống chi là tiểu-thuyết ái-tình. Cái bại của tiểu-thuyết ái-tình, có khi thành ra một bộ nữ-sử hồi dâm, làm lỡ cho bọn nam-thanh nữ-tú. Bụng đương nghĩ thế, thì tiếp ngay được ông Mọc-đình-Tư gởi tặng cuốn tiểu thuyết « Mảnh-Tình-Chung ». Liền làm nét mà rằng : Lại Boắc-thiên tiểu-thuyết ! Lại ái-tình tiểu-thuyết ! Để toan không xem đến, nhưng lại cầm cái thịnh-tình ông, bèn lấy mà đọc, xem chỉ « Không trên đồng bốt ». Mới biết ý ông in sách, không những chỉ vì mối lợi, mà là cố muốn bổ đắp cho quốc-văn. Qui hóa thay ! trần trọng thay ! xem đó đủ biết cái lòng sao-thương của ông đối với quốc-văn rất là sốt sắng. Để có cái chủ-ý cao-kỳ như thế, thì đã cuốn sách cho chẳng ra gì nữa, nhưng lòng kia qui biết mấy mươi ! Sau lại xem bài tựa của ông Thi-Nham, giải nghĩa « Tình-chung-« Tình ở trong » phân biệt với « Tình-tự » « Tình-chính » rất là minh-bạch rõ ràng.

Sau đọc đến truyện, đầu nhỏi phê, thì tuy là một bộ tiểu-thuyết ái-tình, song nghĩa-chính tử nghiêm, không có chút chi là nữ-tập. Văn giản-khiết, mà minh-bạch, tưởng đích giữ phải bao tâm-huyết, mới được nên càng. Ông một tập dịch lấy đầu mà văn-chương đã được như thế kia, tưởng cũng không phụ tấm lòng muốn bổ đắp cho quốc-văn của ông Mọc vậy. Xem xong ngẫm nghĩ, cái thiện-ý ấy xưa kia bỏng thấy tan đâu, mà tự khắc mình đã vội vo-đũa cả năm !

Ôi ! Ái tình tiểu-thuyết cũng là một giáo khoa bổ ích, cũng có luật-lệ thanh-cao ; người ta « ta vật-chất cũng phải trọng tinh-thần, có khoa học lại phải thêm mỹ-thuật. Thế thì làm tiểu thuyết cũng là có ích, sao ta lại khích ? Vả chăng « Chung-tình chính ở bọn ta » đã sinh ra là giống hữu-tình, người vậy ai đẻ cái mình hay cao. Thế thì người đời không thể không không nói chuyện tình được ! Thấy bỉ-tình biếm-ảo, song dục mê-ly, mà kiêng không nói chuyện tình, chẳng để cho người thêm đắm đuối. Sao bằng cảnh dương giọt nước, tiếng trăng hồi chuông, tuổi cho chúng-sinh, biết rõ « mảnh tình chung » ; gợi cho loài người, tỉnh lại vòng tình dục. Tình-chung đã rõ, thì không đến nỗi đi lạc đường tình. Tình dục đã tiêu, thì không khi nào làm thương nhân-đạo. Trong tình là trong hiếu tiết nghĩa, người tình là gian trá tà-dâm.

Tình chung nếu biết không nhầm, Hẳn là khỏi đến bước lầm tình sì.

Tình mà đã bởi bản bỉ-sì, là tình riêng của lũ dâm phụ gian phu, tình mà chính-đại quang minh, là tình chung của bọn giai nhân tài tử. Không biết tình chung cho rõ sao để nói chuyện tình ? mà sao khỏi mắc tuổi tình? Vậy cái « Mảnh-tình-chung » nầy thực đã cho các bạn hữu-tình cùng xem, các bạn hữu-tình cùng xem, mà biết : ai là một việt thanh-cao, mà không phải những trò ô-uế.

Còn như sự-tích có chỗ thiếp về thần quái, hành văn có chỗ xen lẫn thi ca, đó là cái bệnh hay lỗi nhỏ riêng của anh làm văn, song tiểu-thuyết ái tình mà được như cuốn nầy, tưởng cũng là một bộ quốc văn ta bỏ xem vậy.

Phạm-Bội-Châm

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Thương thay cũng một kiếp người

Bóng kim ô đã xế, một mình lũng thũng ở bờ hồ Hoàn-kiếm, càng ngẫm cảnh lại càng thêm yên mến cảnh.

Kìa ngọn tháp trơ trơ ở giữa hồ, nước trong xanh biếc, thỉnh thoảng nổi con gió thì lá cây rụng lác đác, mùi sen đưa lên thoang thoảng ; nọ dặm liễu đã mất, chùa cổ trăng rêu mà xem vẫn có vẻ uy nghi, ngoạn mục. Thật là một nơi thắng-cảnh ở Hà-thành ta vậy. Một mình đang thơ thẩn, sực trông thấy nền xa đi lại một người, nét mặt tựa Nam-vô, thì rượt tâm hồi rồi chạnh lòng nhớ bạn. Mới nầm xưa chừng nhàu dưới bóng trăng trên cạn chén rượu, bọa bài thơ, mà nay đã ra làm dương cách biệt, hỏi tưởng lại những xót-xa trong dạ.

Cậu Nam-vô quê ở tỉnh Nghệ-an. Năm lên mười tuổi thì bà thân-mẫu suối vàng an giấc. Ông thân-sinh làm chỉ một hiệu buôn trong một nẻo xa-xôi, cách nhà có bề phải đợi, ông nỗi tiếng là phú-gia. Cựu học càng ngày càng suy, ông thời không cho học Hán-học mà bắt đầu cho cậu con trai mới trên đường tân-học. Cậu vốn có chính thông-minh, học mới có hồn năm giới đã có cơ tiến bộ. Năm mười lăm tuổi cậu phải ra thi lấy bằng Sơ-học Pháp-Việt, đêm ngày lấy sách làm vui, lấy đề làm bạn không theo bước của những bọn thiếu-niên phiền nhiều cho nhà hát, cao-lâu là sự tiêu khiển có ích. Quả nhiên kỳ thi xong đã trông thấy tên cậu được trúng tuyển, cách hai tháng rưỡi nghỉ hè đến kỳ thi vào trường, cậu đỗ lại được lương bổng, nên phải ăn ở trong trường Bảo-hộ.

Từ khi cậu bước chân vào chốn học-đường những khiêm đông mưa nắng bột, gió thâu xương lại chạnh lòng nhớ cha, biết lấy ai quạt nồng ấp lạnh, thương mẹ sớm cười bạc chẳn trời.

Lệ rơi thêm đa, tơ chia rối tầm.

Thấm thoắt thoi đưa hai năm trôn cậu vẫn nhà. Học hành chăm chỉ, tính nết hiền lành, các thầy giáo ai cũng yêu mến, bạn đồng học kẻ trên người dưới-gửi kết vì. Năm mười bảy tuổi cậu lên đến năm thứ ba ở trường Bảo-hộ. Khác nào như người trồng cây gần đến ngày ăn quả, cậu lại càng đốc lòng sôi kinh, nấu sử, mài miệt sách đèn, mong một mai làm cho lịch nhà lợi nước.

Cậu Nam-Vô dung-nhan lúc nào cũng có vẻ buồn, cậu thường nghĩ thầm trong bụng rằng :

« Người ta khác nào như bông hoa kia, sớm nở tối tàn. kể ra ba vạn sáu nghìn ngày là mấy chốc ; nếu trong thì giờ ngắn ngủi ấy mà ta không ở hịu sửa mình ta thân, đến khi thành ra tóc bạc, răng long, lúc ấy còn hối sao cho kịp. Ta nay đương độ đầu còn xanh, tuổi còn trẻ, cố sao để mai hậu kiếm cách doanh sinh, lập nghiệp cho thỏa lòng rấy ac mai trước ».

Một hôm đương ngồi học ở trường, bỗng tiếp được giấy tốc-ký của người bác họ đánh ra báo cậu phải thu xếp về ngay, ông thân-sinh bệnh gần nguy cấp. Tin đâu sét đánh bên tai, cậu xiết nỗi kinh-hoàng lo sợ ; bèn xin phép về thăm cha. Xe hỏa đến ga Nghệ-an, cậu hớt hơ hớt hải hoảng chạy về đến nhà thấy cha nằm cái giường trong ra ngoài cửa, bao nhiêu kẻ quen người thuộc xúm xít chung quanh. Cậu liền khóc òa lên và ôm lấy cha, thấy ngực còn hơi thoi thóp thở. Ông thấy con về, cố gượng dậy khuyên răn được vài lời thì mất đi nhầm mắt từ-giã cõi đời.

Cậu rất thương xót, ngất đi lại tỉnh, tỉnh rồi lại mê, hai ba phen hôn ngất máu say, dẫu rằng đã cũng nát gan, lọ người !

Thương càng nghĩ, nghĩ càng đau.
Để ai rắp thảm, quạt sầu cho khuây !

Ma chay xong đâu đấy, đêm ngày buồn bã, cậu chẳng bao lâu thành bệnh.

Ái ngại thay cho cậu Nam-Vô ! ốm ròng rã ba bốn tháng giời, cho nên phải xếp bút nghiên một chỗ. Cậu thôi học trường Bảo hộ từ đấy. Đến khi khỏi bệnh, cậu nhớ ơn bác họ sản sóc mình trong khi ốm đau nên để lại cửa hiệu, còn mình lại từ giã đất nhà ra Hanoi. tìm việc làm, trước cho nhẹ bước thanh vấn, sau cho bõ công gần thập niên đăng hỏa. Cậu thi ở một sở công kia được trúng tuyển, lương mỗi tháng là bốn chục, bèn thuê một cái nhà và nuôi một đứa đầy tớ để sớm khuya trông nom cơm nước.

Một ngày hai buổi đi làm về lại mượn quyển sách, cung đàn làm bạn; không bắt chước những quân vô nghệ nghiệp mượn cái áo, đôi giầy giả danh công-tử bột để làm bẩy mà đi qua trước mắt các bọn quần thoa. Cậu cũng không rộng đường giao-thiệp cho lắm, cậu biết rằng bạn đời nay phần nhiều là những phường khi vui thì vỗ tay vào » Khi giọng hát, tiếng chầu, lác các cao, nhà rộng thì có nhàn, đến hồi đèn, vận tàng, hoạn nạn bất kỳ thì chẳng thấy mà nào cả.

Đêm khuya, canh tàn, một mình cậu trong chốn thư phòng trông như người ngây, người dại. Bóng đèn khi tỏ, khi mờ, tiếng gà xao xác, giọng đề rỉ non. cậu xé sổ ra vào thăm mà thở than than thở, biết bao giờ báo đáp công cha. nghĩa nợ ?

Đêm sầu mặt khắc một chầy.
Bảng khuâng như tỉnh như say một mình.

Ngày qua, tháng lại trong cậu trong hai năm giời đã lên đến bảy chục.

Cậu Nam-Vô tuổi đã đôi mươi có lẻ, ý cậu đã rắp danh muốn lấm người kết duyên tần tần để có bọn sửa tối, nâng khăn. Quả nhiên, đến tháng tám năm ấy có tin cậu Nam-Vô đẹp duyên cùng cô Đông-Hồa con gái ông chánh tổng tỉnh Thái bình.

Cô Đông-Hồa tuổi mới đôi chín tuy không mặt phương, mày ngài, mắt thua nước ốc tuyết nhường mầu da, nhưng trông cũng có vẻ phong tao đẹp đẽ.

Từ hôm có vẻ nhà chồng, sớm khuya coi sóc việc gia đình không hề trễ biếng, cậu Nam-Vô thấy thế cũng lấy làm mãn nguyện

Nhưng than ôi ! vợ chẳng bao lâu thành cho cậu một cái nợ. Có gần những ở mươn mèn son phấn đánh lừa con đen ; nay phấn sáp, mai bương hoa, khi xem hát, lúc đánh bạc mà tiền lương của cậu lĩnh về tháng nào, hết sạch tháng ấy. Cậu Nam-Vô trước còn đem lời ngọt ngào khuyên răn, sau cũng chửi mắng, có chứng nào vẫn giữ tật ấy.

Một gã phong lình cùng phố ấy tên gọi Lý-Sinh hằng ngày thấy cô sắc sảo mà mà những mong vui vầy cả nước duyên nu, Lý-sinh mượn tiếng láng diềng ngày nào cũng lại chơi ra bộ thân mật với cậu Nam-Vô, cốt ý để thử lời ong bướm càng vợ cậu, họa may đài gương soi đến đấu bèo cho chăng, cô Đông-Hồa tin hôm chẳng chồng giáo tiền nong cho mình lại càng buồn bã, trông nói nọ, chờ nói kia, định bỏ cậu mà xe tơ nối tóc cùng ai cho xứng đôi vừa lứa. Gã Lý-Sinh thấy thế lại càng phóng tăng tiền tài để cho mau thành bề thấy hơi đồng thì mê.

Hai người chẳng bao lâu có tình ý. Nhân có ngày lễ, Nam-Vô được nghe nằm ngày, nói với vợ phải về quê nhà mà bỏm, cậu vừa đi khỏi thì, Lý Sinh đã cùng Đông-Hồa chèo tạo chèo thuyền. Nga nga say, chẳng vỗ vai nàng mà bảo rằng :

Cậu Nam-Vô khi ra đến ga thì tàu vừa chạy, cho nên cậu lại phải trở về. Vừa bước chân vào cửa trông thấy Lý-sinh bế vai kề cổ cùng vợ mình, mâm gheo đàn đã nổi lên đàng đúng; cậu toan vào trị tội nó, nhưng nghĩ lại đã gặp con người bụng Tần dạ Sở còn thiết làm chi, bèn bỏ nhà ra đi.

Đọc đến đây nghĩ thương thay cho cô Tuổi chẳng bao mà đã gặp những cảnh chua xót làm vậy ? Trách hóa công kia trêu ngươi chi lắm tá, vẽ người ta vào cõi phù-sinh lại làm cho điều đứng ở chỗ cho coi.

Cậu Nam-Vô ở nhà ra đi nào ai biết đi đâu ?

Một luần trăng sau, tôi có tiếp thư cậu, trong thư nói rằng :

« Nghệ-an. ngày 27 tháng 5
Khải-Định đệ tứ niên.

Thưa ngô huynh,

Kể từ ngày đôi ta kết nghĩa đồng tâm, tính nay đã ba đông có lẻ. Nay bỗng cách mặt khuất nhói, để bằng ngày nhớ đến tri-âm. Độ càng ngẫm đến thân độ bao nhiêu lại ngậm ngùi thương xót bấy nhiêu

Ngô-huynh ôi ! ngô huynh hà lại chẳng biết : người ta hơn nhau ở đời nay vì cái đức hạnh, cái cách cử chỉ đối với đời. Đệ muốn bơn người cho nên lên thác xuống ghềnh vẫn giữ cái thân cho trong sạch. Đến nay khuôn xanh bắt để giam để trong những vòng chua cay mặn chát, gặp toàn cảnh ngộ éo le, để biết kiếm làm sao-oán làm sao ? Trước khi ngô huynh muốn trách đệ xin ngô huynh suy lí xét lại, dẫu ai lòng sắt đá cũng phải chuyển. Vợ thờ chồng như thế, bạn đối đãi với nhau như thế ; làm sao cho khỏi ưu phiền, cho thoát cảm than tiếng khóc

Lời gửi gắm tỏ lòng để cho ngô huynh biết, chúc ngô huynh ở lại được gặp muôn sự may mắn. Khi nào huynh nhìn thư nầy thì đệ đã hồn quy chín suối.

Nay thư :
« Tiểu đệ Nam-Vô »

Thư cậu Nam-Vô vào tay tôi song thì tôi vào ngay Nghệ-an. Than ôi ! đến nơi thì cậu Nam-Vô đã mất được hai ngày, người bác họ thuật lại cho tôi nghe rằng vì cậu đêm ngày buồn bã ốm càng ngày càng nặng mà chẳng bao lâu thiệt đời vậy. Rồi là :

« Giết nhau chẳng cái lưu cầu
Giết nhau bằng cái u-sầu độc chưa ?

Hoàng-đình-Phụng.

VIỆC HANOI

Quan Toàn-quyền Maurice Long bị yếu. — Quan Toàn-quyền Maurice Long đi tàu *Paul-Lecat* ở quí-quốc sang, trong khi vượt biển, ngài bị yếu, cho nên ngài xuống tỉnh đường tại Colombo. Ngài định đợi tàu *Aariqng* hay tàu *Amboise* đi qua thì ngài trở ra Bắc-kỳ.

Bản-quán lại vừa tiếp được của phủ Toàn-quyền tin sau nầy đúng với tin đăng trên kia.

Phủ Toàn-quyền có tiếp được một bức điện-tín của quan Toàn-quyền Maurice Long ở Colombo báo rằng ngài yếu cho nên phải lên bến lấy ngôi cho đến khi khỏi hẳn. Như vậy thì Hội đồng chính-phủ sẽ do quan quyền Toàn-quyền Baudoin chủ tọa, và họp tại Hanoi đúng như ngày đã định trước.

Quan quyền Toàn-quyền Baudoin, quan phó Toàn quyền Robin cùng các quan đi với các ngài định về Saigon thì đã trở lui lại và đã tới Vinh tối hôm qua. Sáng hôm nay, hồi 7 giờ các ngài ở Vinh đã ra Hanoi.

Việc Hanoi bảo-trợ cho xã Hauvinh bến Poáp — Quan Đốc-lý Hanoi vừa tiếp được của ông xã-trưởng Hauviné là con nuôi của thành-phố một bức thư cảm ơn Ba nói tạ đã giáp cho xã ấy được chóng khỏi-phục lại. Bức thư ấy đại lâm và cảm-động lắm, nay xin trích lược lại như sau nầy :

Quan Quận-trưởng bạt Ardennes đã giáo cho tôi bức thư ngài ngày 14 Juin và cái ngân-phiếu năm vạn bốn nghìn sáu trăm bảy mươi hai francs. Thế là con nuôi của quí thành-phố ngày nay đã được một cái vốn to rồi, vậy không biết làm thế nào mà cảm ơn các bạn đồng-bào đã hết sức giúp cho chúng tôi qua được những sự tàn hại. Chúng tôi thấy người Hanoi, trong hội mới ngày 14 và 15 Mai trước, người Pháp, người Nam, người lớn người bé ai nấy đã có lòng quảng đại giúp cho chúng tôi thì lấy làm cảm động vô cùng.

Hội-đồng hàng xã và cả nhân-dân xã Hauviné có cậy tôi đệ lên ngài tấm lòng cảm tạ bết thảy nhân-dân Hanoi là dân chúng tôi đã được thụ-ân lắm.

Những công việc dự định năm ngoái thì đã xong rồi, lấy công là nhờ thành-phố Hanoi mà cái diện-mạo xã Hauviné chúng tôi ngày nay mới tốt, đẹp hơn, cách sinh sự được sung-sướng hơn.

Hội Khai-trí tiến-đức. — Hội đồng quản-trị hội Khai-trí tiến-đức đã họp sáng hôm qua tại nhà công-quán của hội, có quan hội-trưởng Hoàng trọng-Phu chủ tọa. Đến dự hội có MM. Marty, Hoàng trọng Phu, Phạm-văn-Thụ, Lê-trung-Nghĩa, Tôn-Đản, Đặng-đức-Cường, Trần-văn-Thông, Chế-quang-Ân Nguyễn-năng-Quốc, Bạch-thái-Buởi, Nguyễn-tiến-Tế, Ng.-Thành, Phạm-mạnh-Sứng, Phạm-Quỳnh, Nguyễn-qui-Toản, Lê-thanh-Ý, Bùi-huy Tín, Lê-văn-Phúc, Đỗ Thận, Ng.-văn-Nho, Trần-trọng-Kim và Phạm-huy Lục. Quan thanh-tra bộ-trưởng Tissot đi vắng có gửi giấy kiếu.

Trong các vấn-đề phải xét thì Hội-đồng đã định như sau nầy :

Hội đồng giao cho ban các bà giáp việc Ấn-trí-viện mỗi bà một quyển sổ quyên và chọn mấy ông trong hội Khai-trí cũng giao cho mỗi ông một quyển sổ, cứ ba tháng một lần phải nộp tiền và nộp sổ cho hội.

Việc lập Văn-học ban thì hội giao cho ông Phạm-Quỳnh tổ chức, mục-đích của ban Văn-học là tương-lệ cho những người soạn hoặc dịch các sách Pháp-văn, Việt-văn hay là Hán-văn.

Việc hội « Société des Amis de l'Orient » và hội « Institut Colonial » bên Pháp muốn giao-thiệp với hội Khai-trí, thì hội-đồng ưng thuận và ủy quan hội trưởng viết giấy trả lời cho hai hội ấy.

. . . . . .

Việc trường thể-dục xin hội Khai-trí bảo trợ cho người hội thể-thao của trường ấy mở ngày 24 tháng chạp tây nay thì hội-đồng cũng thuận.

Hội bàn mãi đến 12 giờ trưa mới giải tán.

Các Phi-hành-gia Xiêm-la về nước — Các phi-hành-gia Xiêm-la đã từ biệt Hanoi sáng hôm nay hồi 9 giờ. Trước khi các ông lấy ô Bạch-mai bay đi thì có M. Lochard, chánh sở Kinh-lí, quan thiếu tá Jean-Dun chánh tòa Chánh-trị quan thiếu tá Lepage, và quan cai-trị Valette đại-diện quan Toàn-quyền, quan thiếu tá Gisize cùng các quan võ ngạch phi cơ Bắc-kỳ đến tiễn biệt.

Quyền chữa thuốc của thầy thuốc và các cô đỡ Annam. — Vừa có chỉ dụ quan Giám-quốc định về quyền chữa thuốc của các ông thầy thuốc và các cô đỡ bản xứ, trong số ngày mai, bản quán sẽ lược dịch đăng báo.

Tòa-án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa-án Trừng-trị xử những việc sau nầy :

Đám bài cào ở phố hàng Gai. — Một hôm chủ nhật vào hồi 3 giờ trưa, có người xuống báo sở Mật-thám rằng nhà Ng-thị-Chỗ tức Trưởng-Chỗ ở phố hàng Gai cả bọc Sở Mật-thám phái người đến nhà thì bắt được mấy người đương đánh bài cào mà hiện có tiền bỏ. Trưởng-Chỗ trước đã can án một lần về tội đánh bạc rồi. Tòa phạt thị Ly 10 ngày tù và 100 quan về tội cả bạc ; tên Ng-văn-Sáng, Ng-thị-Ba, mỗi người 5 ngày tù và 100 quan và Lưu-văn-Bình 100 quan.

Ăn cắp và mua đồ ăn cắp. — Một hôm vào hồi trưa, người mật thám đi tuần ở phố hàng Bông thấy ở cọt thị Hai mua đồ đồng nát có một thoi sắt nghi là của ăn cắp đến hỏi. Thị Ly nói rằng mua 0p 40 của một người cu-ly làm ở nhà chó đẻ đực ở phố Paul-Bert. Sau rét ra thì lệ tên Lê-văn-Hai làm cu-ly ở nhà tài đồ và hàng hóa ăn cắp của nhà máy đèn đem bán cho thị Hai mà thị Ly thạm rẻ mua. Tòa phạt tên Lê-văn-Hai 1 tháng tù và Ng-thị-Hai 8 ngày tù ăn treo.

Chữa sáng lục. — Có một người tên là Ng-khắc-Nhân thấy nhà tên Ng-v-Bích 21 tuổi, có khẩu súng lục, bỏi đó đưa đẩy tỏ biết là khẩu súng đánh ở đồng ra người vườn rồi đi trình sở, một-tháng phái người về khám quả bắt được khẩu súng lục đã cũ. Hỏi thì Bích khai rằng lên Nhân chỉ hỏi chỗ nhắn làm vợ không được, thì lấy súng ở đâu đem đến vườn đồng ra bắn rồi đi báo để trả thù, chứ bắn không có khẩu súng lục. Song vì không có cái gì làm bằng, nên tòa phạt tên Bích 100 quan.

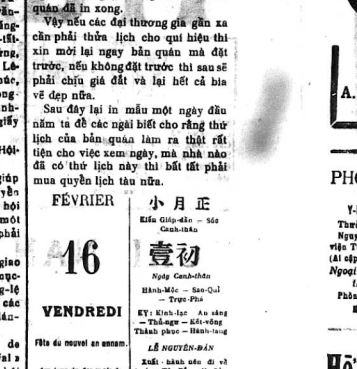
Hành hung. — Tên Ng-văn-Đề, 21 tuổi, cùng người nhà đến nhà một người quen uống rượu. Xong rồi, vì mấy câu khiêu-khích, tên Đề cãi nhau với tên Lê-văn-Lư và đánh nhau ở phố hàng Buồm, tên bị cáo nào đánh phải tên Lư mấy vết thương, sau có người lính cảnh-sát bắt cả hai lên giải về sở Cẩm. Tòa phạt tên Ng-văn-Đề 1 tháng tù.

Tòa còn xử nhiều việc nữa song toàn những việc lầm thường cả.

Lịch sang năm. — Xin nói để các ngài biết rằng lịch sang năm của bản quán đã in xong.

Vậy nếu các đại thương gia gần xa cần phải thừa lịch cho qui hiệu thì xin mời lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại hết cả bìa về đẹp nữa.

Sau đây lại in mẫu một ngày đầu năm ta để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thứ lịch nầy thì bất tất phải mua quyển lịch tây nhàu.

Ngài nào ở xa, muốn viết thư về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau nầy :

M. BÙI XUÂN-THÀNH
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Bán một cái auto « Mobilette » thật tốt, giá 6.000 francs. Xin lại xem tại garage Aviat, Hanoi.
3361

Ngạch thương đương. — M. Hoàng-văn-Ngọc, có bằng tốt nghiệp Kỹ-sư trường Công chính, kiến trúc và kỹ-nghệ đang tòng sự ăn công nhật tại sở Công-chính Bắc-kỳ thì nay được bổ làm phó Kỹ sư tập sự ngạch Công-chính.

Ngạch quan-lại. — M. Dương-văn-Sách, tri huyện hạng nhì tòng-sự tại tòa nhì phủ Thông-sứ thì nay đổi đi Phú-lương (Thái-nguyên) thay M. Ng-hoàng-Luyện nằm dưỡng bệnh tại nhà thương.

Ngạch tòa-sứ. — M. Trần-đình Kỳ thư ký hạng sáu tại Phủ-lý được phép nghỉ 25 ngày.

Sở quyên giáp hội « Croisade » cho các trẻ con bên Pháp. — MM. Tạ-duy-Tư, 3 p ; Trịnh-xuân-Nghĩa. 5 p ; Phạm bá Quỳnh, 5 p ; Bùi-huỳnh Khe, 1 p ; An-Bình, 1 p ; Chân-Hưng. 1 p ; Mme Ng thị Diêm, 1 p ; Lanh-man-Sing, 1 p ; Bao, 1 p ; Vinh-Ky, 3 p ; Mme Hoàng-thị-Minh, 1 p ; Phạm-v-Khanh, 1 p ; Mme Ng-thị-Nhan 84, Rue du Grand bouddah 10 p ; Sieng-hap, Seng 21 Avenue du Grand bouddah 1 chai sâm-banh 2 hộp sô-cô-la ; Hợp Ký. Avenue du Grand bouddah 500 grammes chocolat, 2 lọ kẹo anglais 1 chai vermouth ; Liêng-hong-Yuan, 86 Avenue Grand bouddah 3 p ; Mme Vinh, Place Neyret 5 p ; Mie-Ky Bijouterie 56 Rue du Coton, 10 cái vỉ thuốc bạc 2 cái ống nhổ kèn ; Nhà in Vĩnh Thành, 12 quyển sách và 10 p ; Đào-công Mai, Rue Jules Ferry. 2 cái kèo 1 cái hộp ; Mi-Tanah, Rue des Caisses 56, 1 cái tượng con bằng bạc ; Công-Hợp, 61 cái hộp sơn ; Phạm-v Liên, rue des Eventails 5 p ; Mạc-đình-Tư, 136 rue du Coton 50 cái giấy in và 10 p ; Mme Mỹ-Xuyên, 143 rue du Coton, một bộ đồ bằng bạc ; Cô Tinh, 14 hàng Bào, 3 p ; Thái-Lợi, 104 rue des Chapeaux, mấy cái đồ bạc : Chân-Hưng. rue des Changeurs n. 80, 1 cái rổ kẹo bằng bạc ; Thanh-phúc-Lợi, 7 rue des Cantonnais 10 p ; Thúc Thành. 3 rue des Cantonnais, 20 p ; Cg-Mỹ 15 rue de Phúc-kiến, 5 p ; Đức Xương, 73 rue Paul Bert, 2 cái hộp khăm 2 cái khay ; Hòa-ký, 75 rue Paul Bert, 2 cái hộp khăm ; Bazar du Petit Lac, 17 Boulevard Francis Garnier. 1 tá đồng hồ đeo tay, 1 cái nhẫn, 1 cái kim cà-vạt bằng vàng ; Lê-v Phúc, Rue du Chanvre 10 p ; Phùng-v-Giới rue du Cuivre 4, cái trạp trầu, 2 cái ấu hương ; Phùng-v-Nhục, rue des Tasses 2 cái trạp ; Đặng-lợi qual Clémenceau 1 p. Phúc-thái, 39 rue des Graines 1 cái ấu hương sứ 1 lọ xọp ; hiệu Đặng-ten, 67 rue Jules Ferry 3 p ; hiệu bán cá, 83 rue Paul Bert 1 hộp bánh 1 chai quinquina ; hiệu Quảng-hưng long 1 chai rượu rhum cristoph 2 chai pipperein

(*Xem trang tiếp to, cột thứ hai*)

ĐỒNG-HỒ
đeo tay kiểu vuông
BỌC VÀNG,
BẢO HÀNH 10 NĂM
Máy chạy tốt
nhất hạng
Mặt và kim có chất dạ quang
Giá..... 8 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2009

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thường thụ độ ngũ đẳng Bắc sẵn hội-viên Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai cập) Huế
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
3018.

Hỏi kẻ phải đau

Này hỡi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quan mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã khỏng chữa nhưng chưa có mấy hỏi nhưng người phải đau khi quản đã kinh nghiệm, hoặc phải đau ở phổi ; nay hỏi các người phải chẳng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhược tiên. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nên có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con sất yếu ốm, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt bao mãn đi, nên các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Tây về nói, thì như hiệu Bác-sĩ **MONTÈS** *số 51 Paul Bert Hanoi mà hết mua một lọ* **BRONCHOSIRUM** *giá là 3 hào. Sáng và chiều nước khí ấn cơm, thì nông một thìa xúp, uống một lọ, thì khỏi khúc mắc và bớt đau.*

BRONCHOSERUM
Một lọ. . . . 0 $ 90

Vin Tonique Tonkinois
Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, tất có ích cho dân bà ở cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN
Thật trơi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ mài nâu (*brune*).
Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quý-khách nên nhớ kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh ho rất thần hiệu
(SIROP N)
Một chai. . . . . 1 $ 60
Thuốc viên kẻ huyết *Pilules Pinck* »
Một lọ. . . . . 4 f. 45
Họ 6 $ 65 đến 8 $ 70
Sáu lọ. . . . . 24 f. 50
Họ 3 $ 60 đến 3 $ 70
Thuốc nước bổ huyết
« LE PEPTO KOLA ROBIN »
LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÈS
Thuốc (mau-bo bổ huyết)
Mỗi chai phần thứ II. 1 $ 00
Một lọ. 3 50
MORKHUOL CHAPOTEAUT
Simple et excellent. Dầu cá viên hạng bổ lý và bách chữa bệnh lao
CACHETS ANTIGRIPPE
Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiễm người phải chỉ trong vài ngày thì chết.
Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippe. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.
Giá bán mỗi viên một hào
Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.
Bào chế **MONTÈS**, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

2 chai Marc 10 chai Vichy 5 hộp sữa 1 hộp marrons ; hiệu An-Yêng : 1 chai curacao 1 chai bitter A 1 chai anisette, 1 chai triple sec 1 chai vermouth 1 chai nước Cologne ; Hiệu Hợp-hòa : 1 chai roger 1 chai porto 1 chai mandarine 1 chai quinquina ; Hiệu Hạp-Seng : 1 chai anisette 1 chai curacao 1 chai eau de cologne 1 hộp marrons 1 hộp caillet boules 1 cân chocolat ; Hiệu An-yêng : phace Neyret 1 chai anisette 1 marie Brizar 1 nửa cân chocola 4 hộp sữa ; Hiệu Phéot, 5 rue Paul-Bert 1 hộp marrons 1 chai marasquin 1 chai curacao 1 chai cognac 1 chai Kirsch 1 cân chocolat ; Hiệu Sou-chi rue Amiral Bichot 1 chai anisette 1 chai chartreuse jaune 1 chai dubonnet 1 chai esp corse 1 chai curacao 1 chai vermouth 1 cân chocolat 1 hộp xà-phòng 1 lọ nước hoa.

Phố Amiral Bichot

Hiệu Vinh-thuận 2 p ; hiệu Lý thái 1 o ; Anonyme 1 p ; N 36 2 p ; Ng-đăng-Khai N 23. 1 p ; hiệu Hưng-ký N 7. 3 p ; Mme Ng-thị-Chất N 9, 1 p ; Ng-văn Hai N 15, 1 p.

Phố Đường Thành

Hiệu Aoyama No 13. 1 p ; hiệu Phúc thành 1 p ; hiệu Tuy-ký 1 p ; Mme Vve Đào-huy-Tiến 1 p ; M Hoàng-thuy-Chi 1 p.

Mlle Thanh-liên 1 p ; Vinh-long 2 p ; Đỗ-v-Khoa 1 p ; Phúc-thịnh 1 p ; Ng-v-Nhuận 1 p ; Ng-bế-Môn 1 p ; Vũ-Phương 5 place Neyret 2 p ; Ng-thị-Hai 1 p ; Đồng-thành 1 p ; Đà Thiên Hoàng-trọng-Phu 1 gói filet 1 gói venise 2 cái gối thêu Quan Thiên Hoàng-trọng-Phu lại quyên giúp tại Hà-đông 93 p. và một bọc đồ chơi.

Sổ quyên của M. Brochet thu được tại Vinh

MM. Trần-Lê 1 p ; Ng-chong-Chinh 1 p ; Cung-đình-Bình 2 p ; Chương-Lạc 2 p ; Chương-Du 1 p ; Phan-huy-Tín 3 p ; Ng-vinh-Tuy 1 p ; Ng-xuân-Thiều 0 p. 50 ; Hồ-thế-Phu 0 p. 50 ; Sinh-thành 1 p ; Ng-Vinh 2 p ; Đồng-lợi 5 p ; Trung 1 p ; Sinh 1 p ; Đinh-tế-Đại 1 p ; Hoàng-đình-Diên 1 p ; Lam-quốc-Duyên 0 p. 50 ; Le-v-Thiều 0 p. 50 ; Trần-chi-Tuy 1 p ; Trần-như-Dung 0 p. 50 ; Trần-huyết 0 p. 50 ; Trần-doan-Khai 5 p ; A kam 2 p ; Trần-Quan 1 p ; Ng-ngọc-Lan 1 p ; Thai-Nguyên 2 p ; Mme Ba-Chung 3 p ; M. Ky-de-lợp 10 p ; M. Trần-ngọc Thiên 5 p ; Mme Cai-Tuong 3 p ; Đặng-v-Quang 1 p ; Ng-đoàn Thành 1 p ; Trần-trọng-Vu 3 p ; Hồ-huy-Trinh 1 p ; Ng-v Tinh 1 p ; Ng-đức Lam 1 p ; Viễn-đức-Lan 1 p ; Ng-trí-Ham 1 p ; Cung-đình-Huệ 2 p ; Phan-huy-Trinh 1 p ; Lý-Thúc 1 p ; Thuy 1 p ; Ng đình-Chu 2 p ; Đặng-công-Tương 3 p ; Đỗ-tấn-Long 3 p ; Ng-xuân Vương 0 p. 50 ; Lưu-trung-Ký 2 p ; Tai 1 p ; Công-van-Viết 1 p ; Trung-hoa 1 p ; Ng-quốc-Thanh 1 p ; Lê-Tuc 2 p ; Lê-canh-Hoa fils Vinh-phong ; Lê-v-Tan 3 p ; Lê-tiê- ai 5 p ; Poúc Da 3 ; ; Trần-Thanh 1 p ; Đinh ngọc-Am 1 p ; Trần-đình-Tai 3 p ; Trần du-Tê 1 p.

CÁC TIỂU-THUYẾT CỦA BÁN-QUÁN

BA NGƯỜI NGỰ LÂM PHÁO THỦ
của Ng.-văn-Vinh dịch, giá. 3 $ 00

ÝT AI HẸN NGỌC THỀ VÀNG
của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá. 0,40

THUYỀN TÌNH BỂ ÁI
của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá. 0,60

Ngài nào muốn mua, xin viết thư cho ông Bát-xuân-Thanh là quản-lý nhà in Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.
Tiền cước gởi ngoài.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Chiến-hạm Altair. — Chiến hạm *Altair* bắn thử xong ở vũng Hạ-long thì sáng thứ bảy đã về Haiphong. Chừng ngày mai tàu ấy biệt Haiphong.

Tàu đụng thuyền đắm. — Tàu *Trung-Nhị* của công-ty Bạch-thái khi qua địa-hạt làng Bông - thiên thuộc tỉnh Thái-bình thì đụng phải một chiếc thuyền chở hành-khách và hàng hóa. Thuyền bị đắm, nhưng may người không chết ai. Hàng hóa cũng vớt được một phần.

BẮC-NINH

Cuộc diễn-thuyết. — Cuộc diễn-thuyết hôm 23 tây vừa rồi, bồi 6 giờ chiều ông Hoàng-hữu-Bôn, có diễn-thuyết về cái vấn đề « Mục-đích đi học ngày nay ». Diễn-thuyết tại rạp hát bản tỉnh, có quan Công-sứ, quan Tổng-đốc, quan Thiếu Mai, các quan Phủ, Huyện, các ông thân-hào, các ông làm việc các sở, các ông Giáo các học-trò và dân-sự trong tỉnh vân vân vớ chừng đến 600 người ngồi kín hết cả rạp hát.

Bài diễn-thuyết ấy nói gần 2 giờ đồng hồ, lời nói minh bạch rất là cảm kích, cả tọa đều vui lòng mà cảm động.

Đại ý bài ấy nói rằng : cái mục-đích đi học ngày nay, ít người nghĩ đến cái mục-đích cao thượng để mà dìu - dắt đồng-bào chóng lên con đường tiến-bộ, và bảo tồn lấy quốc túy như là tam cương ngũ thường, tấm lòng tôn quân yêu nước, càng ngày càng lãng tiễn lên, duy trì lấy đạo đức của nước nhà đã sáng lòng trong 4000 năm, có người chỉ chuyên cái chủ-nghĩa sinh-nhai chi học Nghĩa là học để tìm công nay việc khác, để cho mình được no ấm mà thôi, chứ không nghĩ đến cái mục-đích cao thâm là khai-hóa cho quốc dân, để cho nước mình cũng được cường thịnh như các nước khác, cho khỏi phụ tấm lòng khai-hóa của nhà nước Bảo-hộ

Ông lại so sánh cái mục-đích của học-trò các nước đi học và việc giáo dục của liệt-cường, rồi ông xin mong các hạng người trong nước bất cứ hạng nào cũng cố công hết sức mà khai đạo cho quốc-dân, cổ động việc học quốc-ngữ lẽo chóng phổ-thông, khuyến khích việc mở thêm nhà trường cho các xã, và những nhà có con từ 6 tuổi cho đến 13 tuổi nên cho đi học cả. Về việc dịch sách lấy sách quốc ngữ, để cho học trò sau này có sách mà học mà xem vân vân.

Việc dịch sách thì ông nói nên cổ-động những nhà giàu có đặt những các phần thưởng riêng tự (100 p) trở lên, rồi cái phần thưởng ấy chuyển giao nhờ hội Khai-trí thu nhận lập hội-đồng mà thưởng. Mong rằng các ông giàu có nên đặt giải thưởng ấy ngay, rồi xin cứ đăng vào các báo.

Đại ý bài diễn-thuyết ấy như thế, thuong ông nghị luận rất là rõ ràng khúc chiết, bùng hồn, nên mới hết nhiều thì giờ như thế.

Khi ông nói xong thì cả tọa vỗ tay hai ba lần dẫn gần 8 giờ mới giải tán. Ước gì tỉnh nào cũng có những cuộc nói chuyện như thế, thì việc khai hóa đường đạo đức không bao lâu mà thành đạt được.

Phê

ĐÁP-CẦU

Ái tin. — Cất đêm bà quản phố Bà Ng-thị-Dần kể-thất ông Trương ngọc-Uẩn, nguyên Tuần-phủ Đáp cần quản-phố tạ thế ngày rằm mồng 7 tháng 10 ta. Ngày 9 hồi 11 giờ đã cất đám ra táng tại nghĩa-địa Đáp-cầu. Đám rước rất là rọng thể. Các ông tổng-sự các sở các thân hào và các bà con quen thuộc ở các nơi lại đưa đám rất đông. Xin có lời kính viếng bà và chia buồn với qui quyến.

K.

VIỆT-TRÌ

Cháy. — Hồi 4 giờ sáng hôm thứ bảy 25 tây, phát hỏa tại nhà bà Yên ở làng Việt-trì, may không có gió, chỉ thiệt hại có một cái nhà của bà ấy giá độ hơn trăm bạc. Vì có làm sao cháy nhà thì vẫn chưa rõ mà người nhà thì nói là tại ma quỉ. Nhưng hàng xóm có người nói rằng người nhà để tàn đóm rơi bén vào đống rơm cạnh đấy không biết, để đến nỗi cháy nhà.

Quan binh và binh lính Việt-trì được tin báo, đem voi rồng đến ngay cho nên tửa ít được rồi chóng.

NAM-ĐỊNH

Chơi dại. — Hôm 21 vừa đây, một đứa tên là Hoàng-v-Khanh, 16 tuổi ở làng Đồng-văn, tổng Đông-phú, huyện Mỹ-lộc, nhân thấy những tơ xe-lửa để ở ga ô-tô nó mới trèo lên ngồi chơi ở đầu một chiếc toa.

Chẳng may có tơa khác ở đâu đến lại đánh thình một cái, thời tên Khanh lộn nhào ngay vào giữa đường sắt. Nó phải nhiều vết thương nặng lắm, đã phải đem đi phục thuốc ngay.

Phát về cũ. — Người mại bản tạo *Phénix* là Lưu-văn Nhân bị bắt được phát về cũ cho hành-khách thì đã phải tổng giam

HƯNG-YÊN

Thuyền chuyển. — Chiếu hôm thứ năm các ông phán kỳ tòa Sứ có biết tiệc tại nhà ông Đoàn-ba-Chi để tiễn ông Ng-tri-Hòa là lục-sự tòa Nam-án mới có nghị-định thuyên đi Bắc-ninh.

VIỆC KINH-ĐÔ

Những khi học-trò nghỉ giải trí. — Trong mỗi ngày hai buổi vào học, các cậu học-trò được nghỉ giải trí mỗi buổi 15 phút đồng-hồ.

Những khi ấy thầy cho phép các cậu học-trò được chơi đùa tùy thích. Vậy để gọi là tùy thích mặc dầu, nhưng khi chơi cũng có thầy đứng xem, nếu các cậu chạy đùa hoặc nhảy vòng nhảy dây hay là chơi các trò đùa bỡn khác v. v. nhưng yếu làm sao cho khỏi hại vệ-sinh hoặc khỏi hại đến tánh mạng kẻ để tử thời mới phải, ấy là thường thấy lắm trường học trong khi học-trò nghỉ giải trí đều có thầy trăn giữ và cho chơi những trò không hại đến sự vệ-sinh và hại đến thân thể, như thế thật nên khen phục cách giáo hóa của người Tây lắm, mà hiện nay ta đang theo đó mà thi hành.

Nhưng lẹ thay cách thi hành ấy thường thấy không như phép không nhứt tỉ : nghĩa là có trường đến lúc nghỉ giải trí thời thấy lắm điều rất hại, như là học trò ra cửa trường, đến uống nước lã ở nơi trọ chứa nước, hoặc đi mua kẹo cốm quà bánh ăn, những vật độc như là bỉ mứt xoài, dưa v. v. lại còn những đứa bé mới sáu bảy tuổi đi đá bóng với những đứa lớn 17, 18 tuổi lắm lúc có đứa bị quả bóng đánh vào ngực phải nằm ngã ra giữa đất hồi lâu, lắm khi đứa lớn đá vào miệng đứa bé gãy răng lợi hàm sai, hoặc bầm tím ống chưn, sưng ù sống mui phải đổ máu, phải trầy da, lắm lúc phải gẫy tay chưn, như mới rồi đã xảy ra một cậu học-trò chừng mười tuổi vì chơi thế mà gẫy tay nay, hiện còn nằm nhà thương. Lại thường gặp những cậu học-trò đi học về chưn thấp chưn cao như là kẻ bị đá những cẫy tè mà tật, hỏi ra chỉ vì chơi nghịch trong giờ nghỉ giải trí ở trong trường.

Cũng có lúc đánh nhau đập đầu chảy máu đem đến kiện thầy, thầy cũng có phạt, nhưng chớ đến mà thôi mà đã sưng, phạt khi lấy chẳng bằng rằn đe khi chưa xảy ra sự hãy.

Trẻ con ở nhà nhờ cha mẹ, vào trường nhờ cô thầy, bỏi thế nên chữ sư đừng trước chữ phụ thế thời sư phải thế nào ?

Lớp tuổng « Triệt-giang » ở bến Gia-hội. — Ở bến cầu Gia-hội là một nơi sòng sàn bến bẩm, có khi nào

(*Xem trang thứ tư*)

Bán đất công ở Hà-nội

Ngày thứ năm 30 Novembre 1922, đúng 9 giờ sáng, ở Tòa Đốc-lý Hanoi sẽ bán đấu-giá 22 lô đất để làm nhà ở ; đất ấy ở tại Hà-nội, khu trong thành (nguyên trước là của công-ty Thỏ-trạch). — Đất giá bán là một đồng (1 p.) một thước vuông. Cho giả làm năm năm không phải chịu lãi. Trong hạn 18 tháng phải làm nhà ở, có lẽ khi các nhà làm xong rồi thì sẽ thi mà các nhà nào làm đẹp sẽ được thưởng.

Sổ điều-lệ đã đăng nguyên-bản trong Quan-báo Đông-Pháp, số ngày thứ tư 8 Novembre 1922.

Ai muốn xem sổ điều-lệ ấy cùng các bản-đồ đất bán này thì lại các nơi này mà xem :

1° Sở Văn-tự, ở phố Hàng Trống, số 56, Hà-nội.

2° Phòng Công-sản ở phố Balny, số 9, Hà-nội.

3° Ở Tòa Đốc-lý Hà-nội, phòng Thư-ký.

Các nhà mua điện nên biết

Công-ty Điện-khí Đông-pháp có lời để các nhà mua điện biết rằng dùng các cơ-khí tiêu thụ nhiều điện thì nay xây ra những sự hại cho các máy đông-hồ (compteur). Vậy nếu máy đông-hồ sức yếu, thì khi dùng các cơ-khí tiêu nhiều điện, phải báo cho công-ty Điện-khí biết, để công-ty đổi đông-hồ mới được, vì đông hồ xấy ra hư hỏng phải chữa, thì nhà mua điện phải chịu tiền.

Công-ty lại nhắc lại để các nhà mua điện ở Hà-nội biết rằng luồng điện 250 volts thì không dùng cơ-khí tiêu thụ hơn 6 ampères (1.500 Watts) được. Muốn dùng các cơ-khí ấy thì phải lấy điện 500 volts (Hà-nội).

Có điều gì không rõ, thì đến hỏi tại nhà Máy. Giấy nói số 66 và 333.

HÀNG VỪA MỚI, VỪA TỐT GIÁ LẠI RẺ
Mời các ngài quá bộ lại hiệu
Ông H. VALLÉE
37, Rue Paul-Bert (Phố Tràng Tiền)
HANOI
Ở đây có đủ thảm và da huyền (serge pure laine) thật tốt, khổ rộng, may quần áo tây rất nên và áo dài ta cũng rất đẹp.
Giá : 17f.50, 22f.00 và 28f.50 một thước.
Ở XA NÊN VIẾT THƯ HỎI MẪU
3359

Đố ai không phải xem mục này ?
Không phải đám đố, chỉ xin các ngài nhớ cho rằng hiệu Khương-sơn, số 29, phố hàng Đào, Hanoi có bán tạp-hóa và dệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải và khăn mặt v. v. Lại có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông. Mới các ngài chiếu-cố. Chủ-nhân là M. Phạm-đình-Điểm sẽ xin hoan-nghênh một cách rất là trân-trọng.
2098

祥和裕
YU-WO-TSEONG
58, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266
Bản-hiệu từ sau khi đăng báo đến nay, được các qui-khách chiếu cố đã nhiều. lấy làm cảm tạ lắm lắm. Có nhiều các qui-khách viết thư hỏi bản hiệu có bán lí không ? Vậy xin giả nhời để các ngài biết : Bản-hiệu chỉ bán buôn mà thôi, Hàng của bản-hiệu tự chế tạ dệt ra các thứ gấm, sóc, nhiễu, kẻ sẻo, thượng hải, kim ngân đoạn, sẩm nhiễu, lụa lục soạn, đa the, xuyên lĩnh, hàng Saigon v. v. Những hàng nầy bản-hiệu chọn thứ tơ thật tốt, cũng cắt rất tinh vì Con hàng Bắc-kỳ bản hiệu cũng có buôn rất nhiều. Đủ các thứ xuyên, lĩnh, luợt, hàng, quế, v. v.
Qui-khách có dùng đến đề bán lại thì xin có viết thư cho bản-hiệu giá rất cần thận và nhanh chóng, hàng thật tốt, giá rẻ
Gửi hàng bằng contre remboursement
Nay cẩn cáo
2010

Quan Đốc-tờ Bi-cơ-man
Y-khoa Tiến-sĩ
Chuyên trị về các thứ bệnh :
Bệ sinh, chứng bịnh đàn-bà, cùng con-gái, các chứng sài trẻ con. Bịnh đau mắt, bệnh giang-mai và bệnh ngoài da cùng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân..
Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long, số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 4 giờ chiều. Ông nói số 314.
2047

BẠCH-THÁI-TÒNG
SỞ VẬN TẢI
80, Bd Carreau (Phố Nhà)
(ở gần La-ga Hanoi)
TÉLÉPHONE 312
Dọn nhà — xe đồ đạc — xe hàng hóa ở trong thành-phố và đi về khắp cả các nơi bằng xe ngựa.
Rất nhanh và cẩn thận
GIÁ RẤT RẺ
2091

XIN XEM CHO KỲ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đề cẩ lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Báo-thuốc Ed Montès có đăng-bộ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẢN-NHIÊN 榮

Tối thứ hai :
CHỮ TRINH ĐÁNG GIÁ NGHÌN VÀNG
Nàng Bá-ngọc-Xương trong tích này thực đã làm gương cho những kẻ lấy quạt quạt mồ, lấy ổ thảo xăng và những kẻ xôm đưa Tống-Ngọc tối tìm Trường-Khanh.

Tối thứ ba :
TỪ LINH
Thâm nhất hồi nàng Quỳnh-Châu bị oan ốm con trèo non lặn suối để tiêu mình.

Tối thứ tư :
LÃO KỲ ĐẦU THUYỀN
Kiếp liên đây đọa mới hầu nên tiên
Nàng Thái-Hoa là tiên-nữ bị đày, trải bao hoạn nạn, lúc già mới qui y đầu phật.

Chủ nhật 3 Décembre 1922
Diễn tích :
« Nàng dâu hiền »

CINÉMA PALACE
(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 22 đến thứ ba 28 Novembre 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

BI-KỊCH TẠI EAUX-MORTES
Đại bi-hài kịch chia làm 6 đoạn
Hồi thứ 1, 2, 3 và 4

Nghỉ

HỒI THỨ NĂM TỊCH :
BI-KỊCH TẠI EAUX-MORTES

« CON PHƯỢNG MÁI CON »
Hồi thứ XI

SẮP CHỚP : Một phim ảnh đại-mỹ-thuật Pháp nhan-đề là :
UN CŒUR MAGNIFIQUE
Bi-kịch của tâm hai thiên cầu soạn giả Severin-Mars.

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八廿牌門街湘行內河京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiếu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân-châu, bỉ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thứ thức rất qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tứ bình hằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ lâu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giảm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA
Bijoutier, n° 28, Rue des Paniers, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng cấu Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

đám hát lớp tuồng « Triệt-giang » ở đó bao giờ, thế mà mới rồi có diễn lớp tuồng ấy ở đó rất hay lạ làng, khiến cho những kẻ đi xem vỗ tay mà ngợi khen vang động.

Số là hai chiếc thuyền kia càng dận ở bến ấy cách nhau chừng 3, 4 thước tây, nhân hai bên, hai chủ thuyền có nỗi gì bất bình nhau chẳng rõ, trước còn cãi cọ rẫy la nhau, sau đến ẩu-mọ nhau, trước chỉ có hai người hai bên, sau lại mỗi bên 3, 4 người cũng lên tay mắn ngón mà tranh nhau và đấu khẩu nhau một cách rất kịch liệt. Bởi vậy mà ở trên hai bên bờ và trên cầu, những người thấy thế mà đừng chưn lại xem, trước còn 5, 3 người, mãi sau đến số chục, rồi lần hồi đến số trăm, được một hai trăm sau 3,4,5,6 trăm, lần lần chật ních.

Hai bên cãi nhau một hồi thì một người đàn ông rất to lớn đứt tọn nhảy một nhảy thôm vào trong thuyền bên kia để toan hành hung ẩu đả, bọn người ở thuyền ấy đều khiếp sợ mà chui lỗn vào trong mui thuyền mà tránh cả, duy có một người đàn bà hình dung yếu gầy lang thang như nghành mai nhảnh liều đứng đó, thời người đàn ông toan dụng võ mà ẩu đả người đàn bà ấy. Vừa đang nhảy nhót hết hầm toan lại đánh thời mụ đàn bà nhảy đến lấy cánh tay gạt ngang ngực anh kia rồi đàn xuống, làm cho anh ấy ngã xuống sông đánh rầm ! Ấy là một lần người xem reo hò và vỗ tay. Anh ấy rơi xuống sông vùi dầm dìa, nhưng vẫn cứ hăng hái bơi lội đến trước mặt thuyền, nín mạn mà trèo lên. Người đàn bà cứ đề cho trèo lên đến thuyền lại hung hăng tính dụng võ, lại bị mụ đàn bà ôm xoắt ngang lưng rồi vứng một cái rõ mạnh, anh chàng phải vắng ra chính giữa sông cách có 4, 5 thước. Ấy lại một lần vỗ tay và reo cười nữa. Lần ấy về sau anh chàng phải dẹp cái oai thua đàn-bà mà về thuyền mình, mà bị nhục quá thay ! Những người xem đều lấy làm thích chí trông thấy một cuộc diễn võ chẳng khác gì lớp tuồng Triệt-giang vậy.

Được mùa đậu phụng. — Đậu lạc chữ gọi là lạc-hoa-sinh, ở Bắc-kỳ gọi là đậu lạc, ở Trung-kỳ Nam-kỳ gọi là đậu phụng. Thứ đậu ấy vị rất ngon đã béo lại thơm, dùng làm thực liệu ngon lắm, hoặc nấu rang ăn đều ngon cả. Còn như đem ép dầu ấy cũng thắp hoặc ăn dầu lợi hơn mỡ mà lại mau tiêu lắm.

Năm nay ở Trung-kỳ được mùa đậu lạc, giá báo cực rẻ, đi đến đâu cũng thấy bán, nhứt là ở các nơi thành phố thời lắm người đi bán đậu lạc rang mỗi ngày có đến một ngàn cái, còn các nơi thôn quê lại bán đậu sống và nấu chín nhiều lắm.

Cách 4, 5 mươi năm nay thứ đậu ấy được mùa luôn, giá cũng cực rẻ, nhưng buổi ấy lại nhiều nhà ép dầu đem bán mà thắp và ăn cũng được nhiều. Thế mà nay lại đem ăn chơi mà không biết dùng ép lấy dầu thời có lợi nhiều hơn, ấy cũng một điều khuyết điểm về công nghệ cho bản xứ lắm.

Ước gì những nhà có tư-bản lớn đến tỉnh Thừa-thiên lập một xưởng ép dầu và lọc dầu để dùng làm dầu bán như là dầu bán ở Nam Bắc lưỡng kỳ cho xưởng người ta làm ra thời đề được lợi nhiều mà trong xứ lại thêm được một công nghệ từ xưa chưa từng có, chẳng cũng một điều lợi chung lắm ru.

Được mùa cau. — Năm nay cau rẻ lắm, so với các năm trước thời giá rẻ gấp ba khi đầu mùa mà gấp hai khi giữa mùa và cuối mùa. Này cứ đồ đồng lại mà tính thời cau to nhứt trong một nghìn quả giá từ năm hào đến hai hào, còn cau thường từ hai hào đến hai hào rưỡi ba hào.

Vì giá rẻ quá, nên lắm nhà nay ra nghề bửa cau rất nhiều. Tưởng rồi đây cũng có nhà làm nghề buôn cau lại phải lâm khó chỉ cau đó giờ. Ấy cũng một điều tiến bộ trong nghề bán buôn ở bản xứ nên mừng lắm thay.

Việc Nam-kỳ

GÒ-CÔNG

Ai cũng ngỡ là báo nữa. — Không biết ở đâu bị báo lụt chi đây, nên cả hôm 6 Novembre, trời u ám dông gió đùng đùng lâu ngã cây xiêu, hư hao cũng bộn, mà nhứt là lúa sớm, bị thiệt hại rất nhiều. Dông gió càng ngày càng mạnh ngọn, cho nên ai cũng ngỡ là trời báo rồi, vì cách trên 18 năm nay, tại Gò-công bị một trận bão lụt hư hao rất nhiều, những làng gần biển chết đuối dự ngàn. Hôm nay, ngày ấy ghe thuyền bị xiêu lạc, lại gặp nước dưng lên, ai cũng cho là nước lụt ; nên những nhà gần sông rạch (gần biển) đều tóm thân đỗ đạc xuống ghe mà đi kiếm nơi trú ngụ, hoặc vào nhà làng đình, cũng những nhà sắm chẳng mà ở chật ních. Rất thương thay cho người tuổi tác kẻ bỏng con chạy trợt lên trợt xuống mà cũng rằng kiếm cho được chỗ an gối thân, vì họ đã nếm trải cái khổ năm Thìn qua rồi. Nếu nay mà bị cái thiên tai nữa nữa, thì dân sự khổ hạnh biết bao. Hiện giờ người ta đương kiếm tìm ghe đáy, ghe lưới và người bị trận dông nầy xiêu lạc ngoài khơi, chẳng biết bị hư hại và tánh mạng người thế nào mà đoán trước. Còn lúa sớm bị hư hại rất nhiều, gió đánh rụng hột lớp nằm mẹp dưới nước.

Mùa năng năm nay coi ra không đặng rồi đó.

Xây vôi Đồng-giao lợi lắm

XIN LAI

Mme THAM HAI

14, Phố Hang-Cá (Đồng-xuân)

mà lấy mẫu vôi về lối thử thì tự khắc các qui-khách biết rằng vôi Đồng giao nó gấp đôi mọi thứ vôi khác. 2088

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bác-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 80

HÓA-HỌC CHẤT

và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT

Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa *a-phiện*

SOLUTION R. HOLBÉ

2 $ 00 một chai

Theo thật mới « Muốn dùng thuốc nay phải nên đến quan Đốc-tờ người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »

1 $ 00 một lọ

Thuốc nhỏ con : hơn ba-mươi, mới một không nuốn làm việc gì ; dùng thuốc nay dùng liền.

MÁY THỬ BỆNH-HIỂM Quý bạn ! Cái thứ thuốc nước trong lọ, khi để lâu vào ánh sáng thì chất CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Tuyệt-nọc-tiêu SIROP PECTORAL để ho, ra-mắt.

Thuốc lạo chỉ người lớn hàng được thải

Thuốc hiệu MONTÈS

thuốc uống — 2 $ 00 lọ 30 viên

thuốc thụt — 2 $ 00 một chai

Cách sử dụng lớn : những bí mật bọc sẽ : những thuốc nghiệm entérophages và thuốc bicarbonate của Bác-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được nó sẽ người phải bịnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »

1 $ 00 một lọ

Trị những bịnh đau bộ nhà : Kinh nguyệt không đều, hay là khí hành kinh đau đớn quản nước, như đau bụng, già bịnh, uống thuốc đây đốt nước tiểu lấy lại tinh thần mình đã hao hớn.

ĐỒ BUỘC THUỐC

có bông bí thí-nghiệm sẵn-sóc

ĐỒ MỔ-SẺ

Kính-ấm, đồ-ấm, thuốc-tinh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ấm, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*

Bán cuộn và bán bao kín

Đàn cất và bán lẻ

« THUỐC DÉRÉ »

0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bịnh giang-mai tối bí mới hay có. Giang thuốc 914 chỉ thì nên dùng thuốc nay cho tiện ngay. Dùng thuốc khác rồi cũng chữa phải dùng thuốc nay thì mấy chắc khỏi hẳn được ! Thuốc nay rất hay, rất quí ; ai chẳng tin gì đến sự sinh đẹp, lại bổ sức cho người có sinh.

Muốn dùng thuốc nay trong nội chừng thì nên mua một chai lớn litre. Giá có 1 $ 00 mà thôi.

CÓ BÁN TẠI :

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Nên hỏi giá của Bản-hiệu. 2074

CAFÉ, RESTAURANT

HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 2048

CAO RĂNG

Thuốc Cao này thơm tho trong sạch khỏi giáo, ngâm khỏi đau răng, sâu răng, cam răng; răng lung lay ngâm thì vững lại, hàn lại hiệu Vạn-Xuân-Đường, số 211, phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin).

萬春牙膏 立即拔痛止蟲牢牙固齒

Song tiêu mỗi phiến giá. . . 0 $ 20

Bơn tiêu mỗi phiến giá. . . 0 10

Các hàng tạp hóa và các hàng bào chế các tỉnh biên đã nhiều nơi mua buôn đã bán lẻ, ngài nào muốn mua buôn xin gửi thư lại. Các nơi đã ăn định có bán bộ như sau này : hiệu *Mac-Đình-Tư* số 136, phố hàng Bông, *Sở* bán báo lẻ số 63, phố hàng Bông, nhà in *Đông-kinh ấn-quán* số 82, phố hàng Gai, hiệu *Vĩnh-Lợi-Viện*, số 68, phố hàng Đ. hiệu *Bình-Nhân-Đường* số 81, p.S Phác-kiến, hiệu *Vĩnh-Xương* số 27, phố Hà-trung, hiệu *Quảng-Lợi* số 23 và hiệu *Bảo Hợp* số 27, phố Chợ nhớn Cổ, hiệu *Phạm-xuân-Trang* số 62, phố hàng Bạc, hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành* số 119, hiệu *Hạnh-Hòa-Đường* số 127, và hiệu *Anh-Hòa Đường* số 431, phố hàng Buồm, hiệu *Phượng-Đình* số 100, phố Cầu gỗ, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long* số 23, phố khách Haiphong, hiệu *Quảng-Lợi-Ích* số 25, phố hàng Song và hiệu *Hoa-Sinh-Đường* số 167, phố khách, Nam-định, hiệu *Đức-Phong* số 160, phố Đông-thi, Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa tỉnh Phúc-yên, hiệu *Vạn-An* phố Yên-thái tỉnh Yên-bay, cho nơi kẻ trên có bán bộ cả thứ thuốc thấp sea ngoài và các thứ cần dùng khác nữa, đều công hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

2038 *Télégraphique : Van-xuân-đường, Bắc-ninh.*

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu mai)

Đã năm mươi năm nay nhiều người cũng đã biết nước có nhất cái là một thứ bổ ích cho họ, nên họ bắt chước mà mang những danh nghĩa cho đề rồi bỏ ngâm vào bình đựng nước lâu thì thứ nước ấy không bổ ích gì cả, vì nếu người ta muốn cho thuốc với sắt mà ngâm vào trong thân thể được thì thì phải chế tạo ra cũng y như nguyên chất của thứ ấy mới được. Chính một ông đại danh-y là quan Bác-sỹ Rabuteau ở Paris, nghĩ ra được cái ích lợi của sắt mà chế lấn với thuốc để ngâm vào thân thể, là thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu mai) thực là công hiệu lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ, đỏ da thắm thịt rèo lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trong mình khoan khoái.

Ăn uống đỗ tiêu và lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả. 2068

Hàng mới - Giá cực rẻ !

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, dạ Mông-tự giống nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết không đẹp.

Các thứ lanfne may complets và paracmus, impermeable sois để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur

SORIÈRES NOUVEAUTÉS

6, Rue des Cantonnais, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Hiệu Société Française de Transports

7, Boulevard Bobillot, HANOI

Có **Dạ thảm** (drap noir) bán lẻ từ 4 $ 00 một thước

Chai ủ nước (bouteille isolante) hạng nào cũng sẵn

MUA BUÔN TÍNH GIÁ KHÁC

Số 8

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này chúng tôi đặng theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

... Ta còn nhớ đến câu chuyện *Mạnh-lệ-quân* ngày nào, khiến cho thái-hậu nỗi cái tính nữ-tướng-quân lên mà khảo-vấn ta ở trong cung, nghĩ cũng nực cười. Thái-hậu chỏ nghĩ lão-thần, nên phải hiểu rằng vinh-hoa phú-quí cũng có khi càng-tận. Thái-hậu thử ngẫm xem trong 17 bộ sử, các vua đời trước, ngày nay có còn ai không?

Thái-hậu ngẫm nghĩ gật đầu. *Ôn-phi* và *Mai-phi* cũng nói :

— Lời thánh-dụ của thượng-hoàng thật là đạt lý. Chúng tôi dẫu ngu-hèn, cũng nên tuân-phụng.

Lại nói chuyện vua *Anh-tôn* ra ngự triều, khi tượng nhất tàn, các quan triều-thần đều qui ở dưới sân rồng. Vua *Anh-tôn* truyền tuyên đọc tờ chiếu cho các quan nghe. Tờ chiếu như sau này :

« *Thừa thiên hưng vận, hoàng đế chiếu rằng :*

« *Trẫm tài hèn đức bạc, tuổi còn ấu trĩ, phụng mệnh phụ-hoàng, lên ngôi đại-bảo, tôn phụ-hoàng làm thượng-hoang, mẫu hậu làm thái-hậu, về ở nam-nội. Hoàng-đệ là Hán-vương Doãn-kinh, Chu-vương Doãn-lương và Triệu-vương Doãn-nhân càng ở hầu thượng-hoàng; Gia-tường công-chúa và Hưng-bình công-chúa thì cũng ở hầu thái-hậu, để thần-hồn định-tỉnh thay cho trẫm, còn trẫm đây cứ 10 ngày một lần vào triều-kiến, các quan triều-thần thì gặp thời-tiết gì sẽ vào triều-bái.*

« *Trẫm gia phong cho Vũ-hiển-vương là Hoàng-phủ-kính làm Kinh-vương, Trung-hiếu-vương là Hoàng-phủ-thiếu-hoa làm Tương-vương, vợ là Mạnh-lệ-quân làm Trung tĩnh chính-phi, cũng với Lưu-thị tả-phi và Tô-thị hữu-phi đều được thực ấp. Ngoài con trưởng cho được tập tước và phong phò-mã đô-úy; ngoài con thứ hai phong thiên-bộ tướng-quân; ngoài con thứ ba làm trung-thứ, con thứ tư làm cung-phụng và con thứ năm làm chú-sự. Tương-vương kiêm cả việc trong tư-các và lục-bộ.*

« *Lương-trí-an-tha Bảo-hoa-điện đại-học-sĩ kiêm binh-bộ tả hộ-bộ, Mạnh-gia-linh thắng Long-đồ-các đại-học-sĩ, kiêm lại-bộ tả công-bộ ; Doãn-thường-khanh thắng Văn-uyên-các đại-học-sĩ, kiêm lễ-bộ và binh-bộ.*

« *Hùng-hiệu gia phong Bình-giang-vương, vợ là Vệ dũng-nga gia phong vương-phi, đều được thực-ấp. Con trưởng là Hùng-khởi-phượng làm lễ-bộ thị-lang, con thứ là Hùng-khát-thần làm kì-đô-ủy. Vợ đều được phong là phu-nhân, cũng ban thưởng kim tệ.*

« *Lập nguyên-phi là Hàng-thị làm hoàng-hậu. Ôn-phi và Mai-phi đều phong thái phi. Các quan văn võ đều được gia thăng một cấp. Phàng-thích cang-nữ ba nghìn người.*

« *Những thuế tích-khiếm của dân-gian đều miễn-tha cho cả. Lại ban ơn cho các quan triều-thần.* »

Các quan triều thần nghe xong tờ chiếu, đều tung hô vạn tuế. Khi bái mạng xong chúng nhau dự yến, rất là vui-vẻ. Ngày giờ thấm-thoắt, đã gần được 3 tháng, vợ chồng *Hoàng-phủ-kính* sửa-soạn sắp về quê nhà, *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* nói :

— Ba người con dâu cần phải về hầu-hạ cha mẹ. Chỉ có *Triệu-cầu* làm phò-mã, không thể về được, còn bao nhiêu con cái, xin cho theo về tất cả.

Hoàng-phủ-kính nói :

— Hà tất phải như thế, chỉ *Triệu-lân* và *Triệu tường* về là đủ, còn vợ chồng con dâu ở lại đây.

Mạnh-lệ-quân nói :

— Con xin theo về, để cho hai chị *Tô* phu-nhân và *Lưu* phu-nhân ở đây.

Tô-anh-tuyết và *Lưu-yên-ngọc* đồng thanh mà rằng :

— Chị không nên về, vì chị cần phải ở đây, một là để trông nom quốc-chính, hai là để dạy bảo các con. Còn chúng em đây không có tài-nắng gì thì xin về hầu hạ cha mẹ ở quê nhà là phải !

Hoàng phủ-kính nghe nói, liền gật đầu mà rằng :

Đã như vậy thì để các cháu ở đây, còn hai con theo ta về quê nhà.

Hoàng-phủ thiếu-hoa vâng mệnh. Hôm ấy vương-phi sửa soạn các đồ hành-trang. Chỉ có bà Thái-vương-phi (vợ *Hoàng-phủ-kính*) ra ý buồn rầu, ra nước mắt khóc mà rằng :

— Từ khi *Trưởng-hoa* lập làm hoàng-hậu, đã 20 năm nay không về đến nhà, dẫu thỉnh-thoảng có lễ khánh-hạ, mẹ con cũng được gặp mặt nhau, nhưng sao bằng một ngày sum-họp tại vui về hơn. Ngày nay ta trở về quê nhà thì biết bao giờ cho lại được gặp mặt con gái.

Cha con *Hoàng-phủ-kính* đều khuyên giải mà rằng :

— Người ta ở đời, bi-hoan tan-tụ, chẳng qua chóng có sớ-mệnh cả. Hoàng chỉ nhà ta bấy lâu đoàn-viên sum họp, mông ân vỗ ủy, thỏa lòng đã nhiều. Ngày nay đến các liền trở về quê chỉ, nhưng cũng vẫn thường tới nơi thăm nỏi. Con làm không bằng như thế, chẳng hóa ra không cho một viên quan chức nào mà phải theo chồng đi cùng chức thì mẹ con cũng chẳng bao giờ được sum họp một nhà vậy.

Thái-vương-phi nghe lời, không nói câu nào, chỉ lấy tay gạt nước mắt. *Hàng-hiệu* phu-nhân, *Doãn-thường-khanh* phu-nhân và *Mạnh-gia-linh* phu-nhân đều đến vương-phi để từ biệt, nào-nhiệt lạ thường. Đến ngày 24 tháng ba, Thái-vương-phi vào cung để từ giã thái-hậu, *Tô-anh-tuyết*, *Lưu-yên-ngọc* và *Phi-loan* quận-chúa cũng theo vào.

Thái-hậu gạt nước mắt mà mỏi với thái-vương-phi rằng :

— Thái-mẫu ơi ! ngày nay thân-mẫu bỏ con mà về quê-nhà, biết bao giờ cho con lại được trông thấy thân-mẫu. Chẳng thà con theo cha mẹ về ở chốn lâm-tuyền, lại không đến nỗi phiền-não

Thái-vương-phi nghe nói, lại càng lòng đứt ruột, thổn-thức hồi lâu, rồi nói :

— Con được lập làm hoàng-hậu trong 20 năm trời nay, mẹ luống những lo-âu, chỉ sợ cái lòng yên-giấc của quân-vương có ngày phai-nhạt. Ngày nay con được làm thái-hậu, thì là toàn-phúc, còn mẹ đây về nơi đất cũ, di-dưỡng tuổi già, cái con vẻ-vẻ tưởng cũng đầm thắm lắm thay, con chớ lấy làm phiền-não. Và thân-phụ con lại gởi lời khuyên con trên giúp đức nhân-từ của thượng-hoàng, đuổi thì lòng hiếu-kính của thiên tử, đối với hoàng-thân quốc-thích, phải lấy lễ mà tiếp-đãi. *Hàng-hiệu* cần phải giữ ở lại để phụ-chính, còn *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* thì chỉ trong mấy năm nữa cũng sẽ cho cáo từ trở về quê-nhà, thế là bảo-toàn được cái vinh-dự cho nhà ta vậy. Cái danh-tiếng của con lưu-truyền sử-sách thì cha mẹ sẽ được vui lòng.

(Còn nữa)

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN